

II.

**Az
imáról
II.**

Carlo Carretto az imádságról

A válogatás a szerző *Levelek a sivatagból; Városban pusztai magányod; Atyám, reád bízom magam; Az eljövendő Isten; Én, Ferenc* című könyveiből készült.

● **Olyanokká lettek számomra, mint az örök időkre hozzám tartozó nyáj, amelyet napról napra az imádság forrásához kell vezetnem.**

● *A természet teljes erőből lázad (az imádság) ellene.*

● **Könnyebb volna köveket hordani a tűző napon (mint imádkozni). Az érzékelés, az emlékezet, a fantázia, minden csődöt mond. Csak a hit győz, a szilárd, mély, lemeztelenített, pusztai hit. De nincs semmi, ami táplálóbba a pusztai hitnél, és a hitből fakadó ima az igazi imádság.**

„Az oltáriszentséget imádni nem élvezet” - mondta egy novícius. De épp ennek az élvezetnek az elmaradása teszi állhatatossá és igazzá az imádságot.

● *Úgy állj Jézus elé, mint egy szegény ember: elképzelések nélkül, de élő hittel. Maradj mozdulatlan az Atya előtti szeretet-megnyilvánulásban. Ne próbáld értelmi szinten elérni Istent: soha nem fog sikerülni. Érd el a szeretetben: ez az, ami lehetséges.”*

Nem könnyű a harc, mert a természet elégtételt kíván, kéri a maga részét az élvezetből. A keresztre feszített Jézussal való egyesülés azonban egészen más dolog.

● **Így az imádság, noha fájdalmas és sivár, komoly dologgá válik. Olyan komollyá, hogy nem lehet lemondani róla. A lélek belép Jézus megváltó munkájába.**

● *Mi is hiszünk Istenben, imádkozunk is hozzá, de aztán meggyőzzük magunkat arról, hogy a nagy prédikátorok térítik meg a lelkeket, és imáinkat arra korlátozzuk, hogy Isten valami jelentéktelen dologra terjessze ki uralmát, például támogassa egy hivatalhoz benyújtott kérelmünket, amelyhez pedig semmi lényeges reménységünk nem fűződik.*

Így aztán különös ég alatt, a hit és a szentimentalizmus irreális félhomályában, Istentől és a világtól egyformán távol múlik el szegény vallási életünk, amely imák, ellentmondások és kompromisszumok keveréke.

● **Már maga a kérdésfeltevés is tévedés, vagy pedig a hit hiánya:**

„Imádkozni vagy cselekedni? Várni vagy elindulni? Lemenni a térre, vagy betérni a templomba?”

● *Az irgalmasság rangsorolja az emberi szándékokat, és egyesíti azt, ami megosztott. Az irgalmasság a szemlélődés és a cselekvés szintézise, az irgalmasság a legszorosabb kapocs ég és föld, Isten és ember között.*

● **Azért jöttem a sivatagba, hogy imádkozzam, hogy megtanuljak imádkozni.**

Ahogy nincs két egyforma virág vagy csillag, két egyforma ember sincs. És mivel az ima egy bizonyos ember kapcsolata Istennel, ez minden ember számára más és más. Nincs tehát két egyforma imádság.

Olyan szó ez, amely örökké változik, ismételjék bár a végtelenségig ugyanazokkal a hangokkal és ugyanazzal a hangsúllyal.

Az Úr Szentlelke változtatja meg, és lehel belé életet. A Lélek pedig soha nem ismétli magát, mindig új.

Soubirous Szent Bernadett, aki folyamatosan az üdvözlégyet mondta, vagy a misztikus, aki mindössze egyetlen rövid szót tudott ismételtetni: „Úr”, a legkülönbélebb és legszemélyesebb imákat mondták, amelyeket csak el lehet képzelni. Mert ebben az egy szóban Jézus egyetlen és teljes lelke rejtőzik, amely az Atya lelke.

Hogy jól értsük az imát, tudatosítanunk kell, hogy Istennel beszélünk.

● *Van olyan ima, amely úgymond a „miénk”, vagyis a földön, az emberi szívben született. De ez az ima nem mély, gyakran egy kis lelki csevej:*

Hányszor kaptuk magunkat azon, hogy ezeket az imákat mondjuk, távol Isten Lelkétől! Hányszor bújtunk mögéjük, pontosan azért, hogy a Szentlélek, az ő akarata elől meneküljünk!

A kórusra mentünk, hogy a breviáriumot olvassuk, miközben az lett volna a kötelességünk, hogy a beszélgetőszobában egy kellemetlen, bűzös szegény embert fogadjunk. A rózsafüzért mondtuk, miközben a lelkünket fenyegető találkozóra mentünk, gyertyát gyújtottunk, hogy meggazdagodjunk, fejet hajtottunk a szentségimádásnál, miközben a szívünk tele volt tisztátalan szerelemmel.

Ez az ima nem az égből jön, hanem a földről, és ott is marad, a maga haszontalanságával és csalásával.

Erről mondja a próféta: „Sűrű felhőbe burkolóztál, nehogy áthatoljon rajta imádságunk” (Siralom 3,44).

● **Mert ez a lényeg: az igazi ima akkor kezdődik, amikor Isten akaratát keressük.**

● A szeretet cselekedetekben nyilvánul meg, ahogy a tékozló fiú esetében is: felkelni, otthagyni a disznókat, mindkettő egy-egy cselekedet.

● Istennel mindenütt és mindig így beszéltek az emberek. Az ember a lelki élet kezdetétől a végéig a szó eszközét használja, hogy kifejezze érzelmeit Teremtője iránt.

De itt is úgy van, mint a szerelemben, kezdetben bőven ömlenek a szavak, azután egyre ritkábbak és mélyebbek lesznek, míg néhány szótagba torkollanak, amelyek azonban mindent magukba foglalnak.

● *Elég volt a Biblia nélküli katolicizmusból!*

● Korábban említettem már, hogy az imádság olyan, mint a szerelem: kezdetben túlsúlyban vannak a szavak. A viták is az első időket jellemzik. Azután csend következik, és félszavakból is megértjük egymást. A nehézségek során elég egy tekintet, egy gesztus, egy semmiség: elegendő, ha szeretjük egymást.

● *Olyan, mint az édesanya keze gyermeke bölcsőjén. Jelzi, hogy lemondunk minden nehézkes emberi érvelésről az imával kapcsolatban, s véglegesen elfogadjuk kicsinységünket és szegénységünket.*

● Amikor az imádság szavakban szegénnyé, tartalomban gazdaggá válik, az elmélkedés egyre nyomasztóbb lesz, és egyre kevésbé élvezetes.

Ami korábban intellektuális élvezet volt, az most sivárság és szenvedés okozója lesz.

● *Három dolgot kínál Isten az embernek: lelkét, jelenlétét és kinyilatkoztatását. És ehhez a három ajánlathoz egyetlen feltételt szab: „Ha valaki szeret engem.”*

● **Beszéljünk először e „jelenlétről”:**

„Hozzá megyünk, és lakóhelyet veszünk nála” (Jn 14,23b).

● *Miért kérdezem még mindig magamtól: „Ki fog megtanítani imádkozni?”, amikor ilyen mester lakozik a bensőmben? Miért kételkedjem imám erejében - bármennyire szegényes és dadogó is —, ha szárnyalásában maga a Szentlélek, a világmindenség megteremtője támogatja?*

● Az igazi imában tehát inkább passzívnak, mint aktívnek kell lennem. Több csöndre, mint szóra, több imáadásra, mint vizsgálódásra, több fogékonyságra, mint mozgásra, több hitre, mint érvelésre van szükség.

„Mélységében” kell megértenem, hogy a hiteles ima ajándék a mennytől a földnek, az Atyától a Fiúnak, a Vőlegénytől a Menyasszonynak, attól, akinek van, annak, akinek nincs, a mindentől a semminek.

● *Istenem, milyen kalandos vállalkozás, hogy nem értünk többé, nem látunk többé... Ha valaha volt is valamink, a szeretet semmivé tett minket.*

Igen, a szeretet semmivé tett minket. Elvette tőlünk tudásunkat, az életünk felett érzett önteltséget, visszavezetett bennünket a valóságos, lelki gyermekkorbba.

Megnyugtattam és elcsöndesítettem lelkemet, mint a kisgyermek anyja ölén.

(Zsolt 131,2a)

Ez az imádság legmagasabb szintje: gyermeknek lenni Isten karjában, hallgatni, szeretni, gyönyörködni.

● **Ki kell tartanom a „személyes” ima útján, amelyen Európában nem nagyon járnak,**

● *Charles de Foucauld egy nap így szólt: „Ha a szemlélődő élet csak egy kolostor falai között és a sivatag csöndjében volna lehetséges, akkor az igazságosság érdekében minden családnyának egy kolostort kellene adnunk, és a sivatag luxusát a szegény napszámosnak, aki arra ítéltetett, hogy egy zajos városban keservesen keresse meg a kenyerét.”*

● **Ó, Jézusom, olyan kolostort adj nekem, mint a te názáreti házad, hogy megsemmisüljek, eltűnjek, ahogyan te tetted, amikor eljöttél közénk.”**

● *Lemondott tehát a szemlélődésről, lecsöndesítette égő vágyát az ima iránt? Nem, előbbre lépett, elfogadta, hogy szemlélődő életet él az utak mentén, olyan körülmények között, amelyek bármely ember életéhez hasonlítanak.*

● **„Szemlélődés az utakon”:** ez tehát a holnap feladata minden kistestvér, minden szegény ember számára.

● *Amikor a lélek sivatagáról beszélünk, s azt mondjuk, hogy a sivatagnak jelen kell lennie az életedben, nem csak azt a lehetőséget kell értened ezen, hogy elmenj a Szaharába, a júdeai sivatagba vagy a Nílus völgyébe.*

● **Időnként hátrahagyni az embereket, keresni a magányt, hogy a csöndben és hosszabb imában újraalkodd a lelked - ez elkerülhetetlen, és ez jelenti a pusztaságot a lelki életedben.**

● *A pusztaság nem végleges hely, csak egy állomás. Mert ahogy már mondtam neked, küldetésünk arra szól, hogy az utcán szemlélődjünk. A pusztában töltött idő után vissza kell térnünk az utakra.*

● **A szentmise és a meditáció után mindennap útra kelsz, és dolgozni mész egy boltba vagy műhelybe. Amikor este fáradtan hazatérsz, mint minden szegény ember, aki arra kényszerül, hogy kenyeret keressen, belépsz a testvériség kis kápolnájába, és hosszasan szentségimádást végzel. Az imához elviszed magaddal a**

szenvedésnek, a sötétségnek és gyakran a bűnnek a világát, amelyben nyolc órát töltöttél, és ezzel kivetted a magad részét a büntetésből és a napi fáradságból.

● *Szemlélődés az utakon: szép kifejezés, de nagyon nagy ára van. Természetesen könnyebb és édesebb volna itt maradni a pusztában, de úgy látszik, Isten nem ezt akarja.*

● **Az esztétizáló vallásosság hamis fényénél azt gondoltuk, tudunk imádkozni; és észrevesszük, már annyit sem vagyunk képesek mondani: „Atyám.”**

● *Olyan bűnöket, amelyektől nem tudunk szabadulni, rejtett és általános dolgokat: lustaság és gyávaság, álnokság és hiúság, amelyektől még imánk sem lehet teljesen mentes, amelyek mélyen ránehezednek, és károsítják egész létezésünket.*

● **Szegény kis Abdaraman! Te is az úgynevezett „Isten emberei” fanatizmusának, elavult buzgóságának vagy az áldozata, azoké a hívőké, akik az emberi faj felét a pokolra küldenék, pusztán azért, mert „nem közülük valók”.**

● *Jézus Názáretben megtanított minket arra, hogy a nap minden órájában szentként éljünk. A nap valamennyi órája alkalmas és képes lehet arra, hogy magába rejtse az isteni sugallatot, az Atya akaratát, az imádságos szemlélődést: egyszóval a szentséget. A nap minden órája szent, csak úgy kell megélni, ahogyan Jézus tanította nekünk.*

E valóságok megszentelődhetnek: és nem kell azt hinnünk, hogy szentek vagyunk, csak mert fogadalmat tettünk.

Az a különös mentalitás, amely csak a bibliaolvasást és az imát tekinti lelki életnek, és egyáltalán nem számítja ide a munkára és a társadalmi kapcsolatokra szánt időt, vagyis azokat az órákat, amelyekből legtöbb van az életünkben, súlyos eltévelyedések okozója lehet, és a legjobb esetben is vérszegény, torzult vallásos személyiséget eredményez.

● **Ami valóban az én tulajdonságom: a kicsinység, a gyöngeség, a nyomorúság, a tehetetlenség.**

És olyan mértékben rendelkezem ezekkel, hogy nem lehet, hogy ne legyenek jók valamire.

● *Az emberhez méltó imádat ezen a földön az, hogy „bízunk Istenben”, „hitelt adunk a Mindenhatónak”, tudásvágyunkat az ő végtelen tengerében csillapítjuk, elfogadjuk titokzatos tervét, belépünk iskolájába, hogy az ő igéjét hallgassuk, és „tudunk várakozni”.*

(Levelek a sivatagból)

● **A sivatag, a pusztaság nem az emberek hiányát jelenti, hanem Isten jelenlétét.**

● *A helyen ne törd a fejed, mert minden „hely” Istené, az ő jelenlétének „környezete”. Bátorításul mondom neked, hogy megtérésem után például egy vonat volt imádkozásom*

„helye”. (...) A szerelmesek is, akik a vonaton utaztak, teljes egyetértésben suttogtak egymással, anélkül, hogy észrevették volna, mi történik körülöttük. Én Istenemmel suttogtam, akit megtaláltam.

● **Figyeld meg a valóságot, amelyben élsz – kötelességet, munkát, kapcsolatokat, gyűléseket, kirándulásokat, bevásárlásokat, az újságot, amit olvasol, gyermekeidet, akik rád figyelnek -, tekintsd azt mind egységes egésznek, amitől nem különülhetsz el, amire állandóan gondolnod kell.**

Többet mondok: tekintsd mindezt egységes egésznek. Ezen keresztül Isten szól majd hozzád, és vezet téged.

Ha elmenekülsz mindez elől, akkor sem találod meg könnyebben Istent, de ha megváltoztatod szívedet, minden más színben fog feltűnni. (...) És ekkor már nem kell menekülni, elidegenedni, álom és valóság közt hanyódni, meghasonlani aközött, amit gondolunk és amit teszünk, imádkozni, de utána aktivitásban szétszóródni, ingadozni Márta és Mária között, egy állandó káoszban élni megosztott szívvel, azt sem tudván, hogy hol áll a fejünk. (...) A valóság az igazi jármű, mellyel Isten jön felém. A valóságban sokkal előbbnek találom Istent, mint róla való gondolataimban. Különösen, ha fájdalmas ez a valóság, mely jóakaratomat teszi próbára, és napvilágra hozza szegénységemet.

● *Anyám imáira gondoltam; neki öt gyerek szaladgált a lába körül, és a parasztokra, akik nyáridőben naponta tizenkét órát is kénytelenek dolgozni.*

Ha az imádkozáshoz csak egy kevés nyugalomra is szükség lenne, ezek a szegények sosem tudtak volna imádkozni. Az a fajta imádkozás, amit eddig oly bőségesen gyakoroltam, nem volt más, mint a gazdagok imája, egy kényelmes, jól táplált ember imája, aki a maga idejének az ura, és maga szabhatja meg napjainak rendjét.

● **Balgaság azt gondolni, hogy ő csak a templomban van, és az utcákon nincs. Hogy csak a szentségben van, és a nagyvárosi forgatagban nincs. Hogy csak a boldogságban van, és a fájdalomban nincs. Hogy csak a fényes, törékeny dolgokban van, és a földrengésben vagy a felhőszakadásban nincs jelen.**

● *Ha imádkozni annyit jelent, mint „Istenben lenni”, akkor – mondhatom – én mindenütt imádkozom, mert mindenütt jelen van az ő temploma.*

Azt mondani: nem imádkozhatom, mert dolgoznom kell – örültség.

● **Miért korlátozódna az imádság csak szavakra, gondolatokra, miért kötődne helyhez, alkalomhoz? Emelkedj felül ezen. Ha imádságon ezt érted: a Jelenlevővel beszélgetni, aki mindenütt jelen van, akkor mindig és mindenütt imádkozhatsz.**

Hogy megteremtsd a kapcsolatot. És ez a kapcsolat a szeretet. Ha szeretsz, máris imádkozol, mert a szeretet a szeretett személyhez visz. És szeretni mindig képes vagy: beszélve, sírva, gondolkozva, sétálva vagy alvás közben, mindig... mindig... mindig. Az egész napon át.

● *Ha azt akarod, hogy a teremtés dolgai, melyek körülvesznek, ne szórják szét figyelmedet, töltsd meg őket Isten jelenlétével.*

● **Mózesnek hatalmat ad, hogy vezesse népét. És hogy megértsék, hogy ő az, aki cselekszik, aki hív, aki éltet, elvezeti őket szegénységük határaihoz.**

● *Éppen azért nehéz pusztai magányra lelni a városban, mert azt Isten területén kívül állónak tekintjük, zűrzavaros tömkelegnek, mely nem az ő uralma alá tartozik, ahol az emberek gonoszsága vagy a természet kiszámíthatatlansága kijátssza az ő akaratát. Inkább nem beszélünk azokról az eseményekről, melyekben a rossz, a fájdalom, a halál tanyázik. El velük! Ezekben Isten nincs jelen – gondoljuk. Azt hihetnénk, számunkra Isten csak a hajnal sugarában, egy ünnepély szépségében van jelen; és biztosan nem a földrengésben vagy a betegségben, ami miatt kórházban fekszünk.*

● **Amíg én elgondolkodom, és te a leghatékonyabb módon töprengsz, hogyan fedezhetnéd föl és láthatnád meg Istent, Teréz anya egy haldoklót lát az utcán, akinek senki sem siet a segítségére. Teréz anya nem bölcselkedik Istenről, és nem gyárt tervekét vagy teóriákat az emberről.**

● *A hit cselekedet, nem pedig beszélgetések sorozata.*

A remény fényugár, nem pedig áhítatos érzés.

A szeretet esemény, nem pedig jámbor kis imádság.

(Városban pusztai magányod)

● **Fészek az Ország, rejtek, ahová behúzódhatunk; ház, ahol otthon vagyunk: a szeretet, a megnyugvás, a békés együttlét, a kölcsönös megértés és összetartozás, az egyetemes testvériség helye.**

● *Isten csöndje a te hitbéli érettséged jele.*

● **A mai ember lelki életének egyik legfőbb nehézsége az átmenet a zajból a csöndbe, a gyerekes hitből a hit érettségébe, a szobrok áradatából az eucharisztikus mezítelenségbe, az egyénieskedésből a keresztény szeretetbe, az érzelgősségből a józan fölfogásba, a látványos körmenetekből az emberi városok aszfaltjának szegénységébe.**

● *De hát akkor soha semmit sem érezhetek meg belőle? Be kell érnem azzal, hogy várom a Jelenések könyvében megírt villám cikázását, hogy kiszabaduljak az éjszakából? Íme, elmondom, mi az, amit látnod, érezned kell. Érezned, látnod kell a teremtményeket; minden teremtményt.*

● **Miért teszel meg kilométereket, hogy meglásd valaki kezén Krisztus sebeinek nyomait, és miért nem látod meg a szegények sebeit? Kezdd azzal, hogy meglátod Istent a teremtményekben!**

● *Ha el kellene mondanom, milyen körülmények között kísérlem meg az imádkozást – ami nem mindig sikerül –, akkor a 131. Zsoltárt idézném, a legszebb zsoltárok egyikét, amely mindig a szívemből szólt:*

*„Uram, nem dölyfös a szívem,
szemem nem tekint dölyfösen.*

*Nem keresek nagy dolgokat,
amelyek meghaladják erőmet.*

*Megtanítottam hallgatni lelkem,
így békét szereztem neki.*

Mint anyja öln a gyermek,

mint a gyermek, úgy pihen bennem a lelkem.” (Zsolt 131,1-2)

● **Az igazi imádság a szemlélődés, a kontempláció, amely befogadó folyamat.**

● *Teljesen elfoglalt Isten látásának keresése, olyannyira, hogy közben megfeledkeztem a mellettem élő testvéremről. Kevéssé tartottam fontosnak, hogy foglalkozzam vele. De egyszer, hirtelen fölvillant valami – még pontosan emlékszem a napra is –, és akkor imádkoztam először egészen másként a Miatyánkot.*

(Atyám, reád bízom magam)

● **Korunk egyik legnagyobb reménye kétségtelenül azok ereje, vallása, akik többé nem hisznek vagy csak nehezen hisznek a transzcendens Istenben.**

Egy barátomat idézem: „Ne kérd, hogy imával vesztegessen el az időmet, vagy hogy pusztaságod magányában keressem Istent. Isten az emberben van, s én az embert szolgálva keresem Vele a kapcsolatot.”

● *Mennyire szeretnék ma – annyi év után – egy katekizmus órát egy mezei sétával helyettesíteni... Szeretném megmutatni egy fiúnak, akit fogva tart a nagyváros cement-tömbje, hogy milyen csodálatos is egy madárfészek!*

Vajon nem a csodálkozás-e az első találkozás a misztériummal? Vajon nem a csodálkozásból születik meg maga az Isten? Nem a csodálkozás-e az első lépés a szemlélődéshez?

Mondtam már, hogy amikor imádkozni jövök, a mennybolt és a föld szemlélésével készítem elő imámat.

● **(Isten) féltékeny, mivel attól tart, hogy mi gazdagságát, ajándékait, az örömet, a nekünk adott békét, a nekünk ajándékozott igazságot szeretjük, nem pedig Őt, a maga puszta Létében.**

● *Ha azt állítom, hogy Isten Távollétként, Sötétségként, Hallgatásként mutatja meg magát, kockáztatnom kell: ezt fogom ugyanis hallani: Túlzás!*

S mégis, én megtapasztaltam, hogy így van.

● **Csak nekünk sötétség, akik nevünk körül nagy zajt csapunk, pedig Isten hallgatás.**

Sötétség, mivel mi mindig csak az élvezetet keressük, pedig Isten szolgálat, meg ingyenes és gyakran fájdalmas szeretet.

● *Nem, testvérem: ha imádkoztak, imájuk csupán üres retorika volt: ha szemlélődtek, a nagy semmit szemlélték. (...) Nem lehet a személyes Istenhez imádkozni, vagyis szeretni a személyes Istent, s ugyanakkor érzéketlenné maradni a szenvedő testvér láttán. Képtelenség. Aki imádkozik, s nem szenved szenvedő testvére miatt, az nem az élő Istenhez, hanem egy árnyhoz imádkozik.*

● **Evés helyett értekezést folytattok, imádság helyett vitatkoztok, szeretet helyett szeretetről beszéltek.**

● *Jahvénak öröktől fogva vágya volt, hogy sátorot verjen az emberek között, hogy tökéletes egységben éljen velük, hogy kialakítsa velük a béke eszményi Országát, ahol nincs többé háború, és ahol a boldogság otthon érzi magát. (...) Egyetlen teremtmény sem vállalta, hogy Isten sátra, abszolút tulajdona legyen. (...) Tegyétek azt, amit anyám: fogadjátok el, hogy bennetek lakom.*

(Az eljövendő Isten)

● **A szegénység nem a teremtés tévedése, hanem az utolsó, talán a legfontosabb lehetőség arra, hogy az ember találkozzék a titokkal, s kénytelen legyen keresni az Istent, élete legszebb ajándékát.**

(Én, Ferenc)